

Rentegarantien. Dette System, som har Tallet 13, er et meget indviklet og interessant System; det svarer til den Tanke, at det er Staten, der anlægger og betaler Banen.

Systemet Nr. 14 er det, der er anvendt paa Banen fra Ribe til Grændsen, der anlægges ved privat Entreprise uden al Lovhjemmel, hvormod for Gjedserbanen Koncessionen var Lovhjemlet, men Transaktionen om Forpagtningen ikke. I disse provisoriske Tider gjør det imidlertid ikke saa meget med en Pølse i Slagetiden. Denne Bane er uden al Lovhjemmel. Dens Skæbne, hvad den fører i sit Skjød, er endnu ubekendt.

Vi have altsaa 14 Systemer, og nu vil jeg spørge, naar de Herrer gennemgaa dette, og naar de erindre alle Forhandlinger og Bevægelser i Jernbanesager, som de fleste af os have overværet, disse Forhandlinger, hvor Partierne have blandet sig imellem hinanden i den skjønneste Brogethed, ledede af eller ledende den paagjældende Regjering, der gjerne har staaet saaledes, at den har taget, hvad den kunde faae — jeg vil spørge, om De ikke finde, at denne Mangel paa Logik, denne Mangel paa fast Haand fra Regjeringens Side, Mangel paa egentlig Myndighed hos Regjeringen, ganske naturlig begrundet i dens Mangel paa Tillid i Folkethinget — at alt dette noiaagtig har præget sig gennem den Uendelighed af Love om Jernbaner, som har været knyttet til disse 14 Systemer. Smidlertid er der alligevel en Bestræbelse i adskillige af disse Love, — og den træder navnlig frem i Loven af 2den Juli 1880, hvorved Staten erhvervede de samlede sjællandske Baner, og i Lovene om Salg af Randers-Grenaa-Marhus Banen til Staten samt af Herning-Silkeborg Banen, med Hensyn til hvilken det forøvrigt var forudsat, at Kjøbet kunde ske, naar en Forlængelse blev besluttet, — der er her en vis Tendens navnlig i de senere Aar til at gaa over fra den private til Statsdrift. De to senest forelagte Jernbanelove, af hvilke den ene er kommen ned i Stuen, medens den anden endnu er svævende paa første Sal, pege i samme Retning, og jeg kan ikke skjønde rettere efter de Erfaringer, der ere gjorte af vedkommende Private og Andre med Hensyn til den private Drift, end at det vilde være rigtigt eller i alt Fald ønskeligt, om det

under de Forhandlinger, der her føres, kunde blive slaaet fast som fremtidig Regel, at alle Baner bygges for Statens Regning og drives af Staten. Vi sit jo da bag denne Hovedregel at overvæte, hvorledes vi vilde komme afsted med de hidtilværende private Baner. Vi ere jo komne særdeles godt afsted med dem, vi kjøbte, forsaavidt de Paagjældende vare meget villige til at tage Halvdelen af deres Aktier og af Bidragene fra Private og Kommuner, en Villighed, jeg ikke finder saa meget ubegrundet, og Indkjøbsret er forbeholdt for de fleste Baner, ogsaa efter visse bestemte Regler. Jeg udbrager altsaa som en Lære, vi kunne tage af denne Bevægelse, at vi skulle styrke hinanden i det nævnte Princip. Naturligvis kan der være mindre Undtagelser som en Teglværksbane, en Havnebane eller Sigt, men efter vore Jernbaners Historie og Udvikling vilde jeg ønske, at det under de Forhandlinger, der nu gjenoptages, maa blive slaaet fast som Regel, at alle Baner bygges for Statens Regning og drives af Staten. Der vil derved forebygges mange Vanstueligheder for Folk og mange andre dermed i Forbindelse staaende Omstændigheder, som jeg ikke nærmere skal skildre, skjøndt jeg har erhvervet visse Erfaringer i den Retning.

Men der er endnu noget Andet, jeg ønsker at udbrage af denne Bevægelse. Hvor opdager De, mine Herrer, den økonomiske Nødsærdighed overfor Statens Borgere i denne Jernbanelovgivning? Man har været saa venlig at fortælle os, at der var en Del Baner, der skulde paatrykkes Stemplets Statsbaner, og de skulde anlægges for alle Borgeres Penge, men saa var der en Del lokale Baner, der ikke skulde vedkomme Staten, og de skulde anlægges enten helt eller delvis af Udslyttere og mange af de Egne, der vare daarligst stillede til at kunne magte det. Denne Betragtning af, hvad der er Statens, og hvad der er lokalt, kan jeg ikke dele. Jeg kan ikke blive enig med ærede Medlemmer, der mulig have en saadan Betragtning, deri, at det, der er til Gavn for, og som ophjælper affidesliggende eller magre Egne, ikke ogsaa skulde have Betydning for Staten som saadan, og jeg kan heller ikke være enig i, at Statsborgere, fordi de bo fjernere til Siden af Hovedlandeveie, derfor ikke skulde ligesaa vel have Krav paa Forbindelseslinier,